

УПРАВЛІНСЬКІ, ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ, СОЦІОЛОГІЧНІ І ФІЛОСОФСЬКІ АСПЕКТИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

СВИСТУНОВ С.В., к. філос. н., доцент

СВІТЛИЧНА С.О., студентка

Національний університет фізичного виховання і спорту України, м. Київ

СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ: СИНТЕЗУЮЧІ РЕЗУЛЬТАТИ ПРОВЕДЕНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Анотація. Розглянуто соціальне підприємництво (СП) у сфері фізичної культури і спорту (ФКіС) як альтернативний варіант виключно державному і комерційному сектору.

Ключові слова: фізична культура і спорт, соціальне підприємництво.

Вступ. Сфера фізичної культури і спорту відіграє важливу роль при вирішенні завдань соціально-економічного характеру, так як є специфічним соціально-культурним напрямком, що позитивно впливає на важливі показники економічного благополуччя країни [5].

Економічний і соціальний ефект від реалізації програм розвитку масової ФКіС беззаперечний. Визнання фізичної культури як важливого чинника всебічного розвитку особистості та формування здорового способу життя є однією із засад, на яких ґрунтується Державна політика у сфері ФКіС, відповідно до 4-ї статті Закону України «Про фізичну культуру і спорт» [3]. Саме за рахунок рухової активності та спорту школярі, студенти та працівники будь-якої сфери діяльності набувають і розвивають у собі такі якості, як цілеспрямованість, самодисципліна, самоконтроль і самоспостереження, вчать пригнічувати в собі лінь і душевну слабкість, тренуючи при цьому як силу волі так і м'язи [5].

Унікальним вирішенням проблем як у сфері ФКіС так як і в інших сферах діяльності на благо суспільства, виступає соціальне підприємництво, як альтернатива виключно державному і комерційному сектору, за умови акумуляції всього найкращого з них [3]. Такий вид підприємницької діяльності має в своєму арсеналі інструменти, котрі використовуються для вирішення найбільш болючих проблем людства. Сфера фізичної культури та спорту відноситься до питань пов'язаних зі здоров'ям людини, які вже на протязі довгого часу виступають проблемою глобального масштабу.

Таким чином, соціальне підприємництво позиціонується у ролі інноваційної бізнес-моделі будь-якої сфери діяльності важливої для вирішення проблем суспільства, у тому числі для сфери фізичної культури і спорту, від якої залежить безцінне здоров'я нашої нації [1, 2].

В Україні поняття “соціальне підприємництво” не існує в розумінні світового досвіду, оскільки, насамперед, на законодавчому рівні немає відповідного нормативно-правового забезпечення СП. Однак, це лише поштовх для майбутніх

змін у країні, бо у нас є велике поле для діяльності та розвитку соціальних можливостей.

Мета і задачі дослідження. Мета дослідження - з'ясувати особливості соціального підприємництва як інноваційної бізнес-моделі у сфері фізичної культури і спорту.

Задачі дослідження:

- визначити етапи структурованого підходу до створення соціального підприємства;
- запропонувати можливі види бізнес-моделей соціального підприємництва у сфері фізичної культури і спорту;
- сформулювати ряд ключових принципів та рекомендацій, котрі можна використовувати при бізнес-плануванні СП у сфері ФКіС

Матеріал і методи дослідження. Аналіз наукової літератури та законодавчої бази; синтез та узагальнення світового досвіду; соціологічне опитування.

Результати дослідження та їх обговорення. Для реалізації головної мети, кожен етап роботи характеризувався наступними діями: аналіз літератури та нормативно-правової бази; з'ясування актуальних соціально-орієнтованих проблем у сфері фізичної культури і спорту; дослідження існуючих форм соціальних можливостей та варіантів розвитку СП у сфері ФКіС [3, 4, 5].

У ході роботи нами було визначено етапи структурованого підходу до створення соціального підприємства:

1. Вибір соціального напрямку роботи у сфері ФКіС (освітня платформа для різних груп населення у сфері ФКіС та ЗСЖ; допомога у веденні активного способу життя працездатної частини населення; сім'я і здоровий спосіб життя; якість занять фізичною культурою у школах та фізичним вихованням у вищих навчальних закладах; спортивні споруди).

2. Вибір організаційної структури за структурою фінансування (чисто некомерційна організація, некомерційна організація з комерційними підрозділами, чисто комерційна організація, комерційна організація з некомерційними підрозділами, партнерство між декількома некомерційними організаціями – консорціум).

3. Вибір моделі соціального підприємництва за зовнішньою характеристикою (американська, європейська (британська), соціальний підприємець - інноватор).

4. Вибір моделі соціального підприємництва за внутрішньою характеристикою (найкраща гібридна модель);

5. Визначення та дотримання правових і програмно-нормативних документів, що регламентують діяльність соціального підприємництва у сфері ФКіС.

Спираючись на головну мету дослідження, було запропоновано три можливі варіанти бізнес-моделі СП у сфері фізичної культури і спорту:

- соціальне підприємство створюється у сфері ФКіС із соціальною місією для ФКіС;
- соціальне підприємство у сфері ФКіС із соціальною місією для будь-якої іншої сфери;

- соціальне підприємство у будь-якій сфері (окрім ФКіС) із соціальною місією для сфери ФКіС.

На рисунку схематично зображені запропоновані варіанти бізнес-моделей.

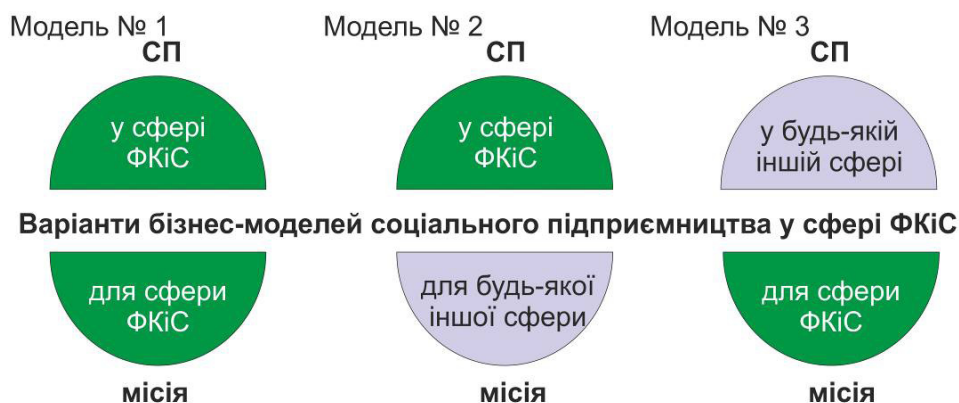

Рис. Можливі варіанти бізнес-моделей СП у сфері ФКіС

Із метою виявлення особливостей інноваційної бізнес-моделі СП у сфері фізичної культури та спорту в Україні, було проведено соціологічне опитування. Респондентами виступали менеджери освітніх програм тренінгового центру у сфері ФКіС (м. Київ).

За результатами анкетування визначено ряд ключових принципів та рекомендацій, котрі можна використовувати при бізнес-плануванні соціального підприємства. У таблиці зазначено напрямки роботи та вибір фахівців.

Таблиця

Ряд ключових принципів для розробки рекомендацій щодо бізнес-планування соціального підприємства у сфері ФКіС

№ з/п	Напрямок роботи	Вибір фахівців
1	Найбільш доцільна в Україні структурна форма соціального підприємництва у сфері ФКіС	Чисто комерційна організація та комерційна організація з некомерційними підрозділами
2	Вид фінансування соціального підприємництва найбільш прийнятний у сфері ФКіС в Україні	Інвестування, спонсорство кредитування
3	Найкращі партнери соціальних підприємств у сфері ФКіС	Фізкультурно-оздоровчі заклади комерційного типу
4	Головна зона, що формує соціальну можливість при вирішенні соціальної проблеми	Доцільність
5	Вирішальний критерій процесу оцінки при створенні соціального підприємства	Ефект соціального впливу запропонованої ідеї

Висновки. У результаті проведеного науково дослідження було підтверджено актуальність обраної тематики. Оскільки вирішення проблем пов'язаних зі здоров'ям і фізичним потенціалом населення країни потребують негайних зрушень. І сфера фізичної культури і спорту є тим важелем, який, як свідчить досвід європейських країн, вирішує найбільш адекватно це завдання. Соціальне підприємництво, на нашу думку, як інноваційна бізнес-модель у сфері фізичної культури і спорту є найбільш прийнятною формою реалізації цих змін.

Вирішення поставлених нами завдань дало можливість встановити етапи структурованого підходу до створення соціального підприємства у сфері ФКіС; визначити можливі варіанти бізнес-моделей соціального підприємництва у сфері фізичної культури і спорту; сформулювати ряд ключових принципів та рекомендацій, котрі можна використовувати при плануванні СП у сфері ФКіС.

Перспективи подальших досліджень у даному напрямку пов'язані з реалізацією соціального підприємства у сфері фізичної культури і спорту, з метою вирішення існуючих проблем глобального масштабу.

Список використаної літератури:

1. Девид Борнштейн. *Как изменить мир. Социальное предпринимательство и сила новых идей* / Дэвид Борштейн : пер. с англ. – М.: Альпина Паблишер, 2012. – 504 с.
2. Кикал Джил. *Социальное предпринимательство: миссия – сделать мир лучше* / Джилл Кикал, Томас Лайонс : пер. с англ. П. Миронов. – М.: Альпина Паблишер, 2014. – 304 с.
3. Про фізичну культуру і спорт: закон України від 24 грудня 1993 року № 3808-XII // *Відомості Верховної Ради України*. – 1994. – № 14. – 05 квітня. – Ст. 80.
4. Свистунов, С. В. Соціальне підприємництво як інноваційна бізнес-модель у сфері фізичної культури і спорту: [Електрон. ресурс] / С.В. Свистунов, С.О. Світлична – Режим доступу: http://sconference.org/publ/nauchno_prakticheskie_konferencii/sociologicheskie_nauki/specialnaja_i_otraslevaja_sociologija/17-1-0-2578.
5. Титов, П.А. Влияние физической культуры и спорта на социально-экономическое развитие / П.А. Титов // *Вестник МГТУ* – М.: 2010. – Том 13, №1. С. 215 – 217.